

Hoe banken politiek maken

Wat is lobbyen en hoe actief zijn banken in België hiermee bezig? BankWijzer zoomt in op de lobbywereld van negen banken actief op de Belgische markt.

Lobbyen is een soort van informatie-uitwisseling tussen stakeholders, aldus Christiane Muyltermans, van KBC. Michel Vermaerke, CEO van de Belgische banken sector organisatie Febelfin, vraagt zich af: "Wanneer dat je met de toezichthouders van gedachten moet wisselen over het moratorium van complexe producten – ja, die toezichthouder is op zoek naar een gesprekspartner die voor het geheel van de sector kan spreken - Is dit nu lobbying?"

Volgens het EU transparantie register zijn lobbyactiviteiten "alle activiteiten waarmee men – direct of indirect – invloed wil uitoefenen op de beleidsvorming..."¹ Terwijl deze definitie de nadruk op iemands intentie tot beïnvloeding van beleidsvorming legt, kan ook een uitwisseling van ideeën een impact hebben. In theorie kan iedereen ideeën met politici delen. In de praktijk is het echter een groot verschil of je daarvoor 1700 lobbyisten en 120 miljoen Euro² ter beschikking hebt of met een fractie hiervan moet werken. Deze cijfers uit een onderzoek van de NGO Corporate Europe Observatory (CEO) geven het totaal van de financiële lobby op EU niveau weer.

"Het gaat om middelen"

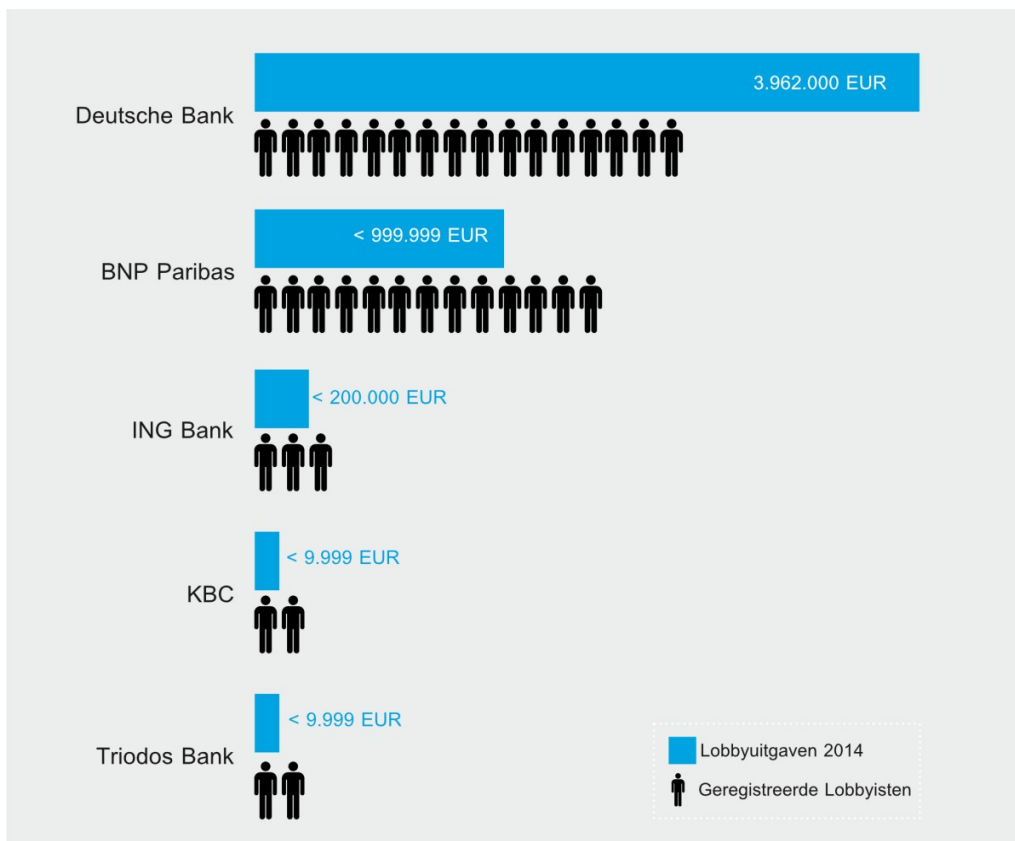
Hoe staat het met lobby in de Belgische bankensector? 80% van de banken actief op de Belgische markt, hebben hun hoofdkwartier in het buitenland. Dit is belangrijk omdat vooral grote, internationale banken opvallend actief zijn in de lobbywereld. Deze banken zijn niet alleen beter uitgerust om te lobbyen, ze hebben er ook meer baat bij: ze verhandelen meer complexe financiële instrumenten. Deze activiteit heeft veel te lijden van regulering en dus veel te winnen door lobby. Van de negen banken in dit artikel, zijn het dan ook vooral de banken met hoofdzetel buiten België die hun eigen lobbyisten voor EU-zaken in dienst hebben.

---

1 Europese Commissie (2015): Transparantie register. http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/staticPage/displayStaticPage.do?locale=nl&reference=WHOS_IS_EXPECTED_TO_REGISTER

2 Cijfers uit het onderzoek van CEO: *The Firepower of the Financial Lobb*, 2014

In het *EU transparency register*, waar bedrijven en organisaties vrijwillig kunnen aangeven hoeveel personeel en budget ze uittrekken voor lobby, vinden we terug dat Deutsche Bank, BNP Paribas, ING Bank, KBC en Triodos in totaal 36 lobbyisten en een jaarlijks budget van meer dan 5,1 miljoen euro hebben geregistreerd. De andere drie Belgische banken (Argenta, Belfius en VDK Spaarbank) en de Nederlandse bank Van Lanschot hebben niks ingegeven in het register. Dexia, (die we niet onderzoeken binnen BankWijzer maar die aan Belfius is gelinkt) staat garant voor nog eens 3 lobbyisten en 400.000 euro per jaar.

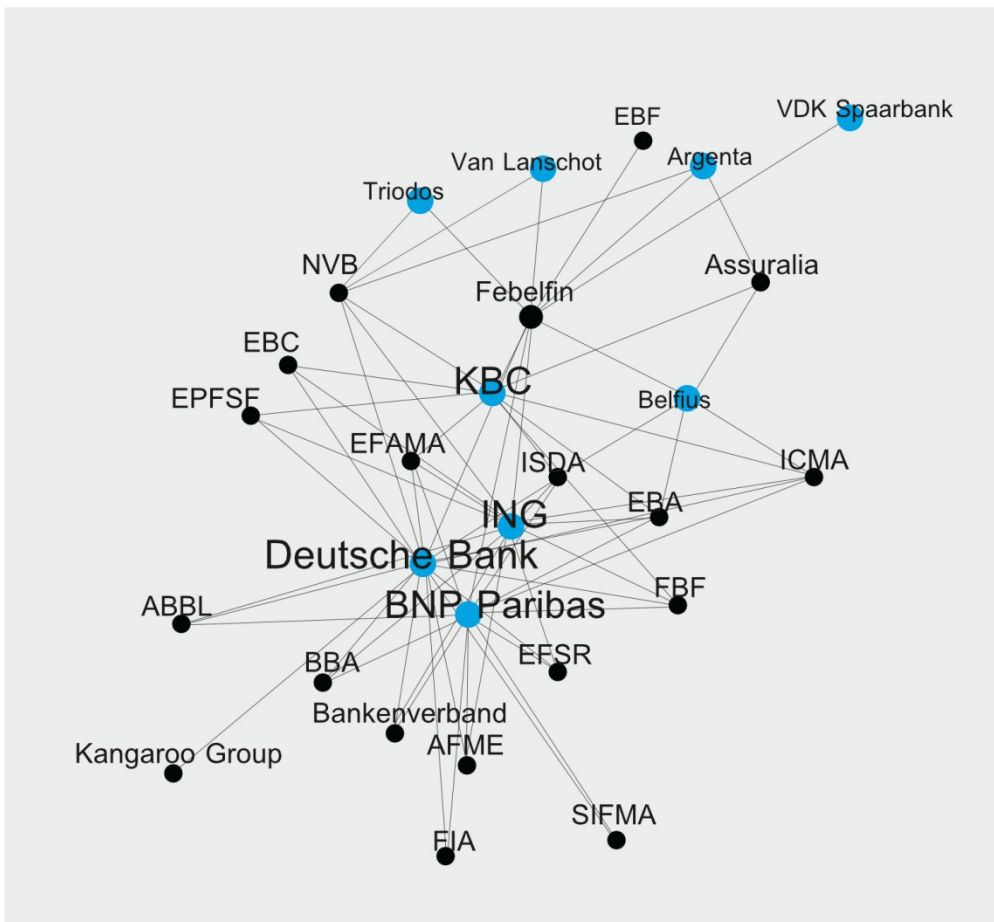

Lobbyuitgaven en Lobbyisten van 5 banken actief in België zoals geregistreerd in het EU transparantie register. <http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/search.do?locale=nl&reset=>

De relatie tussen uitgegeven geld en impact op wetgeving is moeilijk te meten. Joost Mulder van de NGO Finance Watch legt echter uit: "Het gaat om middelen. Het gaat erom genoeg mensen te hebben om uitgebreide onderzoeken te doen en dan de juiste data op te graven om de standpunten van de industrie mee te bevestigen. Het gaat erom geld te kunnen uitgeven aan events en in staat te zijn meer mensen te werk te stellen om meer meetings te kunnen doen. Een van de beste voorbeelden was in 2014, toen er een stemming was rond de verpakking van tabak. In slechts een paar weken was Philip Morris erin geslaagd 250 parlementsleden te spreken. Wij kunnen dat niet. We hebben gewoon geen 160 mensen. Zelfs al zouden politici meer naar ons willen luisteren dan ze doen, zouden ze nog veel meer blootgesteld worden aan wat de financiële sector zegt."

Connecties

Vooral grote banken hebben steeds vaker een eigen lobbyist in huis, maar er zijn nog kanalen waarop de financiële sector haar standpunten aan politici kan overbrengen. De financiële wereld heeft haar eigen formele en informele groepen waar ideeën worden uitgewisseld en gedeeld met politici op nationaal, Europees en internationaal niveau. Het volgende schema brengt in beeld wat de links zijn tussen de negen banken in dit artikel en negentien van deze groepen. Hoewel deze lijst bij lange na niet exhaustief is, geeft het wel een idee van de verbondenheid. Elke lijn geeft weer dat er een bank is gevonden in de ledenlijst van de respectievelijke organisatie.

Links tussen 9 banken actief in België en 19 financiële belangengroepen

AFME: Association for Financial Markets in Europe, **Assuralia:** verzekeringsmaatschappij, **Bankenverband:** Duitse bankiersvereniging, **BBA:** Britse bankiersvereniging, **EBA:** Euro Banking Association, **EBF:** European Banking Federation, **EFSR:** European Financial Services Roundtable, **EFAMA:** European Fund and Asset Management Association, **EPFSF:** European Parliamentary Financial Services Forum, **EPC:** European Payment Council, **Febelfin:** Belgische bankenvereniging, **FBF:** Franse bankenvereniging, **FIA:** Futures and Options association, **ICMA:** International Capital Markets Association, **ISDA:** International Swaps and Derivatives Association, **Kangaroo Group:** belangengroep van financiële industrie, **ABBL:** Luxembourg Bankers Association, **NVB:** Nederlandse bankenvereniging, **SIFMA:** Securities Industry and Financial Markets Association

Het schema toont dat grote banken meer connecties hebben met organisaties in de financiële sector. Deutsche Bank is gelinkt met 17 van de 19 organisaties. BNP Paribas en ING hebben allebei 14 links. Ook KBC heeft goede connecties. Hoewel hun voornaamste

markt de Belgische is, zijn ze ook aanwezig in Tsjechië en Ierland en is KBC een van de 130 grootste banken in Europa. Hun lidmaatschap in 11 van de 19 organisaties sluit daarom aan op de algemene trend van grote, internationale banken in het lobbyveld. VDK Spaarbank stond dan weer enkel op de ledenlijst van Febelfin.

De meeste van bovenstaande organisaties focussen op de regulering op EU- of internationaal niveau. Nationale sectororganisaties als de Belgische Febelfin of de Duitse Bankenverband zitten meer en meer in de spreidstand tussen de nationale en internationale belangen van hun ledenbestand, die zowel kleine, lokale spaarbanken als ook grote internationale spelers omvat. Volgens Michel Vermaerke zorgt "de internationale natuur van de Belgische financiële markt ervoor dat het vinden van een consensus tussen de verschillende bank leden soms een evenwichtsoefening is." Vermaerke benadrukt dat binnen Febelfin elke bank een stem heeft.

Kapitaalmarktunie

Prominent op de agenda van Jonathan Hill, Eurocommissaris voor financiële markten (die vroeger zelf een lobbykantoor had) staat momenteel de 'Kapitaalmarktunie', een instrument waarmee hij de reële economie wil ondersteunen, maar waarmee het volgens critici opnieuw eenvoudig en winstgevend wordt om hypotheek te verpakken en verhandelen, het mechanisme dat de directe oorzaak was van de financiële crisis.

Het rapport van de Commissie hierrond is sterk gebaseerd op studies van de AFME (Association for Financial Markets in Europe). Aangezien het wetgevingsproces hiervoor nog steeds aan de gang is, is het interessant te zien wier ideeën over de kapitaalmarktunie de Europese Commissie hebben bereikt. Er is een publieke consultatieronde geweest. Deze consultaties worden online gedaan en zijn in principe open voor iedereen om aan deel te nemen. Je moet er als burger of organisatie wel zelf naar op zoek. De Commissie ontving 422 antwoorden waarvan er 374 openbaar zijn. Slechts 42 (11%) antwoordden 'niet-financiële sector' in het veld bij hun activiteit. Komt de *support from all sides* voor de kapitaalmarktunie, zoals Jonathan Hill het trots in zijn toespraak van 3 december 2015 noemde, misschien niet ook vooral vanuit een kamp? In september werd er op initiatief van Finance Watch door een groep organisaties al een brief tegen het voorstel geschreven.

De 'experts'

Waar academici en middenveldorganisaties hun toenemende bezorgdheid over de dominantie van de financiële lobby uiten, lijken politici noch bankiers het gevaar van oververtegenwoordiging van de financiële sector in wetgevingsprocessen, te zien. Het transparant maken van het personeel en de budgetten die zij hiervoor inzetten, zien de meeste banken als een last, maar tegelijkertijd voelt niet iedereen van hen de behoefte om geheimzinnig te doen over de meetings die ze hebben met politici.

Maar erger nog, politici lijken evenmin voldoende bewust van het lobbyprobleem. Ze beschouwen de financiële industrie nog altijd als de 'experts', de enigen die financiële markten echt begrijpen. Het is zorgelijk dat politici nog altijd op deze financiële experts vertrouwen voor wetgeving, ook al heeft geen van hen de crisis voorspeld laat staan iets gedaan om haar te voorkomen. Lobby is niet alleen een probleem van onevenwichtige informatie, maar berust ook op een belangenconflict. Doordat beleidsmakers onvoldoende een autonome visie op regulering van de financiële sector hebben, houden ze dat belangenconflict in stand.

Waar pogingen tot meer transparantie en grotere toegang voor andere actoren en sectoren uit de maatschappij in theorie goed klinkt, ligt de meest pragmatische oplossing voor het lobbyprobleem misschien eerder in het beperken van de toegang voor de financiële sector.